

تجارب خارجی و داخلی بازآفرینی بافت های تاریخی

زهرا مومنی *، آرزو جمشیدی، سمیه امیریان

۱- زهرا مومنی، کارشناس ارشد رشته شهرسازی، zahramomne@gmail.com

۲- آرزو جمشیدی، کارشناسی شهرسازی، jamshidiii@gmail.com

۳- سمیه امیریان، کارشناسی شهرسازی، somayehamirian71@gmail.com

چکیده

مطالعه تاریخ شهرسازی و مرمت شهریو بازآفرینی دنیا حاکی از آن است که کشورهای توسعه یافته سال ها پیش تر از ما روش های گوناگون مداخله در بافت های تاریخی را به بوته آزمایش گذارده اند و از این ره صاحب آثار، ابداعات و تجارب ارزشمندند. چنین امری در بستر شرایطی چون تخریب های ناشی از جنگ های جهانی، تغییر شیوه های معیشت و زیست در اثر امواج دوم و سوم مدرنیته، رکود و رونق های اقتصادی، جنبش های عدالت خواهانه، سبز (زیست محیطی) و ... حاصل گردیده است. پر واضح آن که چنین تلاطماتی در عینیت، نمودها و نشانه ها، تعاملات و تقابلات گسترده فکری - فلسفی را در پی داشته است. لیک به نظر می رسد اکنون در ابتدای هزاره ی سوم این کشورها در شهرسازی و بازسامانی شهرها و مناطق رو به زوال خود، به نتایج قابل قبولی دست یافته اند که می تواند به عنوان تجاربی مفید به منظور تنظیم و تنسيق امور شهرهای کشور و از آن ره شهرسازی وطنی مورد توجه قرار گیرد. بدیهی است این تجارب باید از صافی فرهنگ و شرایط جامعه شناختی ایران گذر نماید و به عبارتی درون سر و خودی گردد. در این تحقیق به معرفی برخی تجارب آموزنده مواجهه با امر افت بازآفرینی بافت های تاریخی، می پردازیم. روش تحقیق مورد بررسی در این پژوهش توصیفی-تحلیلی می باشد. لازم به ذکر است تجاربی که در این فصل معرفی می گردند، از میان بیش از ۶۰ تجربه مطالعه شده، به صورت هدفمند و متناسب با اهداف پژوهش به گزین گردیده اند

واژه های کلیدی: بازآفرینی، بافت تاریخی، تجارب

۱- مقدمه

دگرگونی های دوره اخیر در نظام های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی، وضعیت خاصی را به وجود آورده و حیات بافت تاریخی شهرها را با چالشی جدی مواجه کرده است. در ضمن، نابسامانی در مدیریت و ناهماهنگی میان دستگاه های مختلفی که هر کدام به نوبه خود می توانند در احیای کالبد تاریخی این شهرها بکوشند، موجب وارد آمدن آسیب بر بدنه بافت تاریخی و از بین رفتن بناهای تاریخی شهر شده است. علاوه بر آن با گذشت سالها، هنوز بافت تاریخی شهر در میان مدیریت هایی که هر کدام از دریچه منافع خود به آن می نگرند، به تلاکلیف باقی مانده است. به همین دلیل این روزها بافت تاریخی شهرها، وضعیت مناسبی به لحاظ حفاظتی ندارد و به طور مرتب ویرانی یا تهدیدی نسبت به بناهای آن گزارش می شود. بافت تاریخی شهرها جزئی از سرمایه های ملی و فرهنگی کشور است که نه تنها به لحاظ زیبایی شناختی، تداوم خاطرات جمعی و هویت بخشی شهرهای ما ارزشمند هستند، بلکه محل سکونت و معیشت میلیونها نفر نیز محسوب می شوند. این بافت ها دارای ویژگی ها و مشخصه هایی از جمله وجود فضاها و عناصر با ارزش هستند که آن را از بافت های پیرامونی و نیز سایر قسمت های شهر متمایز می کند و برخورد ویژه با این مناطق را نسبت به سایر مناطق شهر ضروری می سازد. با این حال، این بافت ها دارای ویژگی های منفی همچون آشفستگی سیما و منظر، عدم دسترسی مناسب، کمبود تأسیسات و تجهیزات شهری،